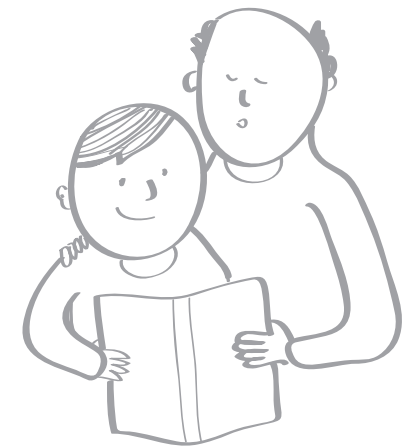

10 SYYTÄ LUKEA LAPSELLE

1 Läheisyys

Turvallisen aikuisen syli on lapselle maailman paras paikka. Lukeminen sylissä tai vierekkäin auttaa lasta rauhoittumaan kirjan ääreen, sylittely lataa samalla myös akkuja. Aikuisen kehon lämpö, sydämensyke ja tunnelimaisuus vahvistavat lapsen hyvää lukukokemusta.

2 Yhteinen tekeminen

Lukeminen on yhteistä aikaa ja yhteistä tekemistä. Pienten lasten kanssa kirjaa luetaan konkreettisesti yhdessä. Lukutaitoisten lasten kanssa lukuhetki voi olla perheen yhteistä tekemistä uudella tavalla: jokaisella on oma kirja, jota luetaan olohuoneessa pötkötellen tai kinalokkain sohvamutkassa.

3 Kielellinen taitotaso

Englanninkielisessä kirjallisuudessa käytetään usein varsin raflaavaa sanontaa: Children are not born smart, they are made smart. Sanonnassa on perää, sillä tutkimuksissa on havaittu aikuisten vuorovai-
kutuksen määrän ennustavan sekä lasten kielellistä kykyä että koulumenestystä. Lukeminen on helpoin tapa lisätä lapsen kuuleman kielen määrää sekä kotona että päivähoidossa.

4 Sanavarasto

Kotiarki tuttuine leikkeineen ja arkirutiineineen on päivästä toiseen usein hyvin samankaltaista. Arki kulkee tuttua polkua ja arjessa pärjää yllättävän pienellä sanavarastolla – toki laajaakin sanastoa voi arkitilanteissa käyttää. Kirjoissa käytetty sanasto on arkikieltä selvästi runsaampaa ja rikkaampaa, joten lukeminen on hyvä keino kasvattaa sanavarastoa. Lukeminen kasvattaa sanavarastoa myös nuorilla ja aikuisilla, ei se ole vain lasten yksinoikeus.

5 Kielioppi ja lauserakenteet

Kieliopin ja lauserakenteiden kehittymiseen pätee samat lainalaisuudet kuin sanavaraston kehittymiseen: kieli kehittyy kokemuksista. Arjessa pärjää hyvin pienen sanavaraston ohella myös niukalla lauserakenteiden ja kielioppikikkailuiden vaihtelulla. Kirjoilla on mahtavat mahdollisuudet laajentaa koettuja kielioppi- ja lauserakenteita. Myös sarjakuvilla on paikkansa monipuolisten rakenteiden tarjoajana.

6 Asioiden loppuun saakka tekeminen

Kun pienestä asti pyritään siihen, että kirja luetaan aina loppuun tai sovittuun kohtaan, tuetaan lapsen valmiuksia tehdä asiat valmiiksi. Kun lapsen pylly alkaa pyöriä, voidaan sopia, että jaksetaan vielä yksi aukeama tai kolme lausetta. Myös sivujen yli hyppinen on sallittua!

7 Keskittyminen ja tarkkaavuus

Kyky keskittyä on tärkeä taito erityisesti koulussa ja työelämässä. Lukeminen vahvistaa keskittymistä sekä tarkkaavuuden suuntaamista ja ylläpitämistä. Jos lapsen on vaikea keskittyä kirjaan, saattaa kirja, tai aikuisen käyttämä kieli, olla vielä lapselle liian vaikea. Entä jos tänään vain etsittäisiin jokaiselta sivulta yksi lempijuttu tai aalla alkava sana? Auttaisiko keskittymiseen vaihtelevat lukutavat?

8 Mielenmalli

Mielenmalli (engl. theory of mind) tarkoittaa kykyä ymmärtää, että toisen mieli ei ole sama kuin oma mieli. Että minulla on omat ajatukseni ja ne eivät ole samoja kuin sinun ajatukset. Mielenmallin ja kielen käyttötaitojen eli pragmaattisten taitojen linkki on vahva. Ilman taitoa ymmärtää toisen ajatusten erilaisuutta, emme voi myöskään mukauttaa käyttämäämme kieltä tilanteeseen sopivaksi. Tutkimusten mukaan kirjojen lukemisella ja mielenmallin kehittymisellä on yhteys. Ihmiset, jotka lukevat, ovat taitavampia myös tilanteissa, joissa vaaditaan toisen näkemyksen ymmärtämistä. Tämä on ymmärrettävää, sillä satujen ja kaunokirjallisuuden kautta ymmärrämme, että "oho, tuo ajattelee tuollai, emmäävai".

9 Yleistieto & sivistys

Mikä olisi parempi tapa laajentaa yleistietoa ja sivistää itseään kuin lukeminen? Lukeminen kannattaa aina!

10 Elinikäinen ystävä

Vanhempien ja kodin myönteinen asenne kirjoihin näkyy myöhemmin positiivisella tavalla sekä lapsen lukutaidossa että suhtautumisessa kirjoihin. Kirjasta voi kasvaa elinikäinen ystävä, jonka kanssa riemuitaan, itketään, laajennetaan maailmaa, kauhistutaan ja koetaan syviä seikkailuja. Sanonnan mukaan maailmani rajat ovat kieleni rajat. Kirjoissa kieli, ja maailma, on rajaton.